

| ProVege |

Strategia 2025-2027

Alkusanat

Pro Vege on vaikuttava toimija, joka luo edellytyksiä kasvipohjaisen ruuan alan menestymiselle ja rakentaa tietä kohti kestävämpää ja terveellisempää ruokajärjestelmää. Tämä strategia ohjaa Pro Vegen toimintaa ja päätöksentekoa vuosina 2025–2027. Strategia tarjoaa suuntaviivat yhdistyksen painopisteille ja priorisoinneille sekä tukee valintojen tekemistä ja tavoitteiden asettamista.

Toimintaympäristömme on murroksessa: kasvipohjaisen ruuan kysyntä on kasvanut, mutta alan edellytykset tarvitsevat edelleen vahvistamista. Samaan aikaan kansalliset ja kansainväliset vastuullisuustavoitteet, sekä kuluttajien ruokavalintoja ja julkisia ruokapalveluita ohjaavat ravitsemussuositukset avaavat uusia mahdollisuuksia alan kehitykselle. Strategia määrittää Pro Vegen roolin vaikuttajana, yhteisön rakentajana ja alan kehittäjänä tässä ympäristössä.

Strategiaa on luontevaa päivittää, kun uusi hallitusohjelma julkaistaan. Tällöin voimme huomioida ajankohtaiset poliittiset linjaukset ja niiden vaikutukset tavoitteisiimme. Strategian toimeenpano konkretisoituu vuosittain laadittavissa toimintasuunnitelmissa. Näin varmistamme, että pystymme reagoimaan joustavasti toimintaympäristön muutoksiin ja kohdentamaan resurssimme tehokkaasti tavoitteidemme saavuttamiseksi.

| ProVege |

Visio

Kestävä ja terveellinen ruokajärjestelmä, jossa yhä useampi suosii kasvipohjaista ruokaa.

Missio

Kiihdytämme siirtymää kestävämpään ja terveellisempään tulevaisuuteen edistämällä kasvipohjaisten ruokien käyttöä.

Työskentelemme aktiivisesti tietoisuuden lisäämiseksi kasvipohjaisen ruuan hyödyistä ihmisille, ympäristölle ja taloudelle.

Luomme edellytyksiä kasvipohjaisen ruuan markkinan kasvulle ja uusille liiketoimintamahdollisuuksille tuomalla laajasti yhteen ruuan arvoketjun eri toimijoita.

Vaikutamme aktiivisesti yhteiskunnan rakenteisiin, kuluttajakäyttäytymiseen ja elintarvikealan käytäntöihin, jotta kasvipohjainen ruoka on houkutteleva ja helposti saatavissa oleva vaihtoehto kaikille.

Toimintaympäristöanalyysi

Yhteiskunnallinen toimintaympäristö

Suomalaisen ruokajärjestelmän strateginen kehittäminen on nykyisen hallitusohjelman myötä vahvemmin pöydällä kuin aikoihin. Maa- ja metsätalousministeriön valmisteleva pitkän aikavälin ruokastrategia tavoittelee ruokasektorin kasvua ja ruokajärjestelmän vastuullisuutta. Selvitykset osoittavat ruokasektorin kasvun lähteiksi ensisijaisesti kasviproteiinit, solumaatalouden ja kasvimeijerituotteet, mikä antaa hyvät edellytykset saada kasvipohjaisen ruuan alan kehittäminen strategiseksi.

Edellytyksiä alamme huomioimiseksi tämän vaalikauden aikana toisaalta heikentää nykyinen hallituspohja. Sen halukkuus ja kyvykyys kotimaisen ruokajärjestelmän edistykselliseen kehittämiseen voidaan kyseenalaistaa. Tämän vuoksi Pro Vege katsoo vahvasti jo vuoden 2027 eduskuntavaaleihin, puolueiden vaaliohjelmiin ja näin tulevaan hallitusohjelmaan vaikuttamiseen. Alamme valmius poliittiseen vaikuttamiseen on perustetun toimialayhdistyksemme myötä aiempaa huomattavasti vahvempi.

Ruokapalveluilla on aiempaa merkittävämpi rooli kuntien tehtävissä, kun sote-tehtävät on siirretty hyvinvointialueille. Tämä on mahdollista huomioida kuntapoliikkaan vaikuttaessa etenkin nyt, kun uusien ravitsemussuositusten jalkautus on edessä tulevina vuosina.

Julkinen keskustelu kärkevoituu laajasti yhteiskunnassa, myös ruoka-asioissa. Kasvipohjainen ruoka nostattaa voimakkaita näkemyksiä puolesta ja vastaan. Ärhäkkä kategorinen vastustus näkyi muun muassa ravitsemussuositusten julkaisun aikaisessa ”leikkeleraivossa”. Asenteiden todelliselle koventumiselle kasvipohjaisen ruuan kohdalla ei kuitenkaan ole näyttöä. Poliittista diskurssia ohjaavat tällä hetkellä talous ja turvallisuus. Näihin vastaamiseksi kasvipohjaisella ruualla on hyvät selvityksiin perustuvat viestit. Vaaraa tahattomasta provosoinnista ei ole, kun alamme aikaansaamista hyödyistä voidaan keskustella euromääräisesti.

Loppuvuoden 2024 myynnin kehityksestä on nähtävissä, että kasvipohjaisen ruuan kuluttajamarkkina on elpymässä kasvuun muutaman vuoden kestäneen stagnaation jälkeen. Kasvua edistävät inflaation hellittäminen, kuluttajien ostovoiman maltillinen vahvistuminen sekä koronan ja sotien aiheuttaman turvallisuudentunteen vähittäinen palautuminen. Kiinnostus kasvipohjaisiin lihaa ja maitotuotteita korvaaviin tuotteisiin on kuitenkin säilynyt hyvällä tasolla läpi vaikean markkinajakson, mikä luo edellytykset hyvälle markkinakehitykselle.

Vähittäiskauppojen kysyntää lisäävät myös loppuvuonna 2024 julkaistut ravitsemussuositukset. Niiden kysyntää vahvistavan vaikutuksen odotetaan näkyvän kuitenkin ennen kaikkea ruokapalveluissa vuoden 2025 aikana.

Penetraatio on edelleen merkittävä kasvun pullonkaula niin lihaa kuin maitotuotteita korvaavissa kasvipohjaisissa tuotteissa. Kasvipohjaisten tuotteiden myynnin kasvattamiseksi on houkuteltava uusia kuluttajia kasvipohjaisen ruuan pariin. Tässä olennaista on kasvipohjaisen syömisestä normalisointi: kasvipohjaisen ruuan asema normista poikkeavana valintana on onnistuttava rikkomaan. Lisäksi tuoteominaisuuksien, kuten maun ja rakenteen jatkuva kehittäminen on tärkeää. Ostoaikomusten ja toteutuvien ostojen välillä on merkittävä ero, mikä kertoo merkittävästä markkinapotentiaalista.

Vähittäiskauppaketjujen vastuullisuustavoitteet kasvipohjaisten ruokien edistämisestä ovat yhä merkittävämpi markkinaan vaikuttava tekijä. Tavoitteet konkretisoituvat vuosi vuodelta enemmän myös teoiksi, mikä näkyy tarjonnan parantumisena ja näin kysynnän kasvamisena.

Markkinatilanne

Kansainvälinen yhteistyö

Kilpailu ruokamurroksessa avautuvien mahdollisuuksien hyödyntämiseksi on kova valtioiden välillä. Kilpailukyvyyn vahvistamiseksi esimerkiksi Tanskassa, Kanadassa ja Etelä-Koreassa on laadittu kansallisia toimintaohjelmia ja investointipaketteja kasvipohjaisen ruuan arvoketjujen kehittämiseksi. Toimintaohjelman laatimisesta on tehty päätös myös esimerkiksi Portugalissa.

Keskinäisestä kilpailutilanteesta huolimatta kansainvälinen yhteistyö kasvipohjaisen ruuan aseman kehittämiseksi on aktiivista. Parhaita käytäntöjä muun muassa vaikuttamistyön keinoiksi jaetaan auliisti.

Poliittinen vaikuttaminen EU:n laajuisen kasvipohjaisen ruuan toimintasuunnitelman saamisen edistämiseksi on yhteinen ponnistus tulevana Tanskan puheenjohtajakaudella 7-12/2025.

Pro Vege on päässyt jo ensimmäisen toimintavuotensa aikana luomaan suhteita kansainvälisiin sisärjestöihin. Erityisesti yhteistyön vahvistaminen vakiinnuttaminen pohjoismaisten kasvipohjaisen ruuan toimialayhdistysten kanssa on jatkossa keskeistä. Yhdessä Tanskan Plantebranchenin ja Ruotsin Växtbaserat Sverigen kanssa Pro Vegellä on kokoaan painavampi ääni tarvittaessa myös kansainvälisessä vaikuttamistyössä.

Strategia 2025-2027

Toiminnan strategiset painopisteet

Vaikuttaminen

Vaikutamme päättäjiin ja muihin sidosryhmiin saadaksemme kasvipohjaisen ruuan tuottamiselle ja tarjoamiselle tasavertaiset toimintaedellytykset.

Markkinan kasvattaminen

Tunnistamme ja ratkomme alan kasvun pullonkauloja.

Kehitämme ja levitämme tietoa kasvipohjaisen ruuan tarjonnan ja kysynnän kasvattamisen parhaista käytännöistä.

Yhteisön luominen

Tuomme alan toimijoita yhteen tehokkaan tiedonvaihdon mahdollistamiseksi ja kumppanuuksien luomiseksi.

Pro Vegen kasvu ja toiminnan vakiinnuttaminen

Turvaamme toimintaedellytykset kehittämällä organisaation rakenteita ja toimintaa sekä aktiivisella varainhankinnalla.

Vakiinnutamme asemamme alan keskeisenä toimijana, mikä varmistaa jäsenmäärän kasvun jatkumisen.

Turvaamme jäsenkunnan pysyvyyden palvelemalla jäseniä laadukkaasti.

Vaikuttaminen

Strategiakauden tavoitteet:

Kasvipohjaisen ruuan kehittäminen tunnistetaan seuraavassa hallitusohjelmassa strategisena mahdollisuutena.

Hallitusohjelmassa päätetään Tanskan mallin mukaisesta kansallisesta kasvipohjaisen ruuan toimintasuunnitelmasta ja sen toteutuksen mahdollistavasta investointiohjelmasta.

Kasvipohjainen ruoka tunnistetaan kansallisessa ruokastrategiassa omana kehittämiskohteenaan, millä pyritään varmistamaan pitkäjänteiset panostukset alan kasvuun.

- Teemme aktiivista vaikuttamistyötä, jotta kasvipohjainen ruoka saa tasavertaiset toimintaedellytykset perinteisten elintarvikkeiden rinnalla.
- Vaikuttamistyömme perustuu tutkimustietoon, vahvaan sidosryhmäyhteistyöhön ja aktiiviseen yhteiskunnalliseen keskusteluun.
- Peräänkuulutamme alan kokonaisvaltaista ja pitkäjänteistä kehittämistä, mikä antaa selkeät suuntaviivat alan kasvulle ja innovaatioiden syntymiselle.
- Vahvistamme kasvipohjaisen ruuan asemaa osana julkista keskustelua ja puramme siihen liittyviä ennakkoluuloja.
- Tarjoamme jäsenistöllemme ja muille alan toimijoille konkreettisia tapoja osallistua vaikuttamistyöhön.

Markkinan kasvattaminen

Strategiakauden tavoitteet:

Markkina saavuttaa yli 10% kasvun.

Markkinapenetraatio kasvaa kaikissa lihaa ja maitotuotteita korvaavien kasvipohjaisten tuotteiden kategorioissa vuosittain.

Pro Vege on alaamme koskevan luotettavan markkinatiedon ensisijainen lähde.

Kaupat ja ruokapalvelutoimijat ovat asettaneet lihaa ja maitotuotteita korvaavien kasvipohjaisten tuotteiden myynnille keskipitkän aikavälin tavoitteet.

- Pro Vege tunnistaa ja ratkoo alan pullonkauloja markkinan kasvattamiseksi.
- Tunnistettuja pullonkauloja voidaan ratkoa toimijoiden keskinäisellä yhteistyöllä, laajemmilla hankkeilla sidosryhmien kanssa tai sisällyttämällä ne poliittiseen vaikutustyöhömmme.
- Mahdollistamalla systemaattisen markkinaseurannan ja tuottamalla luotettavaa markkinatietoa vahvistamme alan toimijoiden markkinaymmärrystä.
- Tarjoamme tutkittua tietoa alan toimijoille päätöksenteon tueksi.
- Kehitämme, koostamme ja levitämme tietoa kasvipohjaisen ruuan tarjonnan ja kysynnän kasvattamisen parhaista käytännöistä.
- Luomalla kaupallisia edellytyksiä alan toimijoille ja markkinan kasvulle saamme myös aikaan laajempia yhteiskunnallisia vaikutuksia, mm. talouskasvua, huoltovarmuutta, sekä kansanterveys-, ilmasto- ja ympäristöhyötyjä.
- Perimmäinen päämäärämme on voimakas muutos ruokatottumuksissa ja markkinassa, mille luomme toiminnallamme edellytyksiä.

Yhteisön luominen

Strategiakauden tavoitteet:

Järjestämme vähintään kaksi kasvokkain tapahtuvaa jäsentapahtumaa vuosittain.

Jäsenet kokevat järjestetyt tilaisuudet relevanteiksi.
(jäsenkyselyssä tulos yli x/7)

Pro Vege on edistänyt yhteistyötä toimijoiden välillä.

Pro Vege tunnistetaan keskeisenä koollekutsujana niin alan toimijoille kuin sen ulkoisille sidosryhmille.

- Pro Vege kokoaa alan toimijat yhteisöksi, jonka jäsenet jakavat tavoitteen kestävämmästä ja terveellisemmästä ruokajärjestelmästä.
- Sitoutamme toimijoita arvoketjun eri kohdista jäsenkunnan moninaisuuden varmistamiseksi.
- Järjestämme jäsenistön tarpeisiin vastaavia tilaisuuksia verkostoitumisen ja yhteenkuuluvuuden mahdollistamiseksi.
- Fasilitoimme jäsenten välistä tiedonvaihdantaa viestintäalustoilla ja tilaisuuksissa.
- Avoimuus ja yhdessä tekeminen ovat avaimia kasvipohjaisen ruuan markkinan kasvuun, mikä hyödyttää kaikkia jäseniä.

Pro Vegen kasvu ja toiminnan vakiinnuttaminen

Strategiakauden tavoitteet:

Strategiakauden päättyessä jäseniä on 60.

Hankerahoitukset ovat yhdistyksen merkittävin tulonlähde.

Jäsenet ovat tyytyväisiä Pro Vegen toimintaan.
(jäsenkyselyssä tulos yli x/7)

Yhdistyksen henkilöresurssi on kaksi henkilötyövuotta.

- Tavoittelemme asemaa ruokasektorin keskeisenä toimijana, johon kuuluminen on alan toimijoille oletusarvoista.
- Onnistunut jäsen- ja varainhankinta mahdollistaa lisähenkilöstön palkkaamisen ja toiminnan laajentamisen.
- Luomme suhteita sidosryhmiin ja teemme heille toimintaamme tiedetyksi, jotta Pro Vege on haluttu hankekumppani.
- Kartoitamme hankerahoitusmahdollisuuksia saadaksemme rahoitusta strategian mukaisen toiminnan toteutukseen.
- Kehitämme oma-aloitteisesti hankeaihioita ja haemme niihin ulkopuolista rahoitusta.
- Panostamme jäsenkunnan tarpeiden tunnistamiseen ja niiden täyttämiseen nykyisten jäsenten säilyttämiseksi.
- Kehitämme organisaation rakenteita ja toimintatapoja, millä vahvistamme toiminnan laatua ja vakautta.

Muutospolku

Strategia 2025-2027

Lähtötilanne

Toimintaympäristö on murroksessa, jossa kasvipohjaisen ruuan kysyntä ja tarve kasvaa, mutta alalla ei ole tasavertaisia toimintaedellytyksiä ruokajärjestelmässä.

Nykyisessä niukkuuden ja identiteettipolitiikan sävyttämässä poliittisessa ympäristössä kasvipohjaisen ruokajärjestelmän edistäminen on vaikeaa.

Selvitykset ja tutkimukset tarjoavat tukea sille, että kasvipohjaisen ruuan alan kehittäminen vastaa yhteiskunnan tarpeisiin: talouskasvu, huoltovarmuus, kansanterveys, ilmasto ja ympäristö.

Kasvipohjaisen ruuan markkinan penetraatio on edelleen pullonkaula. Aikomukset kasvipohjaisesta syömisestä eivät konvertoidu ostoiksi.

Missio

Kiihdytämme siirtymää kestävämpään ja terveellisempään tulevaisuuteen edistämällä kasvipohjaisten ruokien käyttöä.

Visio

Kestävä ja terveellinen ruokajärjestelmä, jossa yhä useampi suosii kasvipohjaista ruokaa.

Toiminnan strategiset painopisteet:

Vaikuttaminen

Vaikutamme päättäjiin ja muihin sidosryhmiin saadaksemme kasvipohjaisen ruuan tuottamiselle ja tarjoamiselle tasavertaiset toimintaedellytykset. Vahvistamme kasvipohjaisen ruuan asemaa julkisessa keskustelussa ja puramme siihen liittyviä ennakkoluuloja.

Edistämme kansallisen kasvipohjaisen ruuan toimintasuunnitelman luomista Näin varmistamme alan kokonaisvaltaisen ja pitkäjänteisen kehittämisen, mikä edesauttaa sen kasvupotentiaalin saavuttamista ja innovaatioiden syntymistä.

Markkinan kasvattaminen

Tunnistamme ja ratkomme alan pullonkaloja luodaksemme kaupallisia edellytyksiä alan toimijoille ja markkinan kasvuille.

Tuotamme ja levittämme tietoa kasvipohjaisen ruuan tarjonnan ja kysynnän kasvattamisen parhaista käytännöistä, sekä markkinan kehitymisestä.

Yhteisön luominen

Kokoamme alan toimijat yhteisöksi, joka jakaa tavoitteen kestävämmästä ja terveellisemmästä ruokajärjestelmästä.

Sitoutamme toimijoita arvoketjun eri kohdista kumppanuuksien ja arvонуonnin, sekä tiedonvaihdon mahdollistamiseksi.

Pro Vegen kasvu ja toiminnan vakiinnuttaminen

Organisaation rakenteiden ja toiminnan kehittämisellä, sekä aktiivisella varainhankinnalla turvaamme toimintaedellytykset.

Turvaamme jäsenkunnan säilyvyyden palvelemalla jäseniä laadukkaasti.

Vakiinnutamme asemamme alan keskeisenä toimijana, mikä varmistaa jäsenmäärän kasvun jatkumisen.

Tavoitellut vaikutukset

Poliittinen sitoutuminen:

Kasvipohjaisen ruuan kehittäminen tunnistetaan ruokastrategiassa strategisena mahdollisuutena ja seuraavaan hallitusohjelmaan sisällytetään kansallinen toimintasuunnitelma.

Lisääntyvä kasvipohjaisen ruuan suosio:

Yhä useampi kuluttaja päätyy valitsemaan kasvipohjaisia ruokia vaikutettuaamme yhteiskunnan rakenteisiin ja normeihin, sekä elintarvikevalmistajien, markkinoijien, vähittäiskauppojen ja ruokapalveluiden käytäntöihin.

Markkinan kasvu:

Kasvipohjaisen ruuan markkina kasvaa ja kehittyy.

Taloudelliset hyödyt:

Markkinan kasvaminen saa aikaan taloudellisia hyötyjä alan yrityksille sekä laajemmin yhteiskunnassa talouskasvun, kansanterveyden säästöjen sekä kustannustehokkaiden ilmastotekojen myötä.

Vahvistunut alan yhteisö:

Alan toimijat tekevät yhteistyötä ja jakavat tietoa, mikä edistää innovaatioita ja kasvua.

Pro Vege vaikuttajana

Strateginen viestijä

Haluamme luoda uudenlaisen, rakentavan tavan puhua kasvipohjaisesta syömisestä, jossa puretaan turhia vastakkainasetteluja.

Viestintämme on faktapohjaista, tiedeperustaista sekä houkuttelevaa ja kannustavaa.

Viestintä on Pro Vegelle työkalu strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Yksisuuntaisen ja reaktiivisen tiedottamisen sijaan osallistumme viestinnällämme yhteiskunnalliseen keskusteluun proaktiivisesti. Tällöin tavoitteena on saada aikaan muutoksia toimintaympäristössämme. Pelkkä näkyvyys ei ole itseisarvoista. Tulevana strategiakautena viestinnän strategisuus vahvistuu vähittäin, kun käytettävissä olevat resurssit lisääntyvät.

Toimialayhdistyksenä Pro Vegelle luontevin kulma osallistua keskusteluun on talousasiat, kuten talouskasvu ja alan kaupalliset edellytykset. Emme kuitenkaan rajoita keskusteluamme tarpeettomasti vain näihin teemoihin.

Ennen Pro Vegeä yhteiskunnallinen keskustelu kasvipohjaisesta ruuasta painottui ilmasto- ja ympäristökulmiin, eläinoikeuksiin ja kansanterveyteen. Näistä teemoista löytyy toimijoita osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun meitä luontevammin. Tuomalla keskusteluun talousnäköyksiä, Pro Vege täyttää keskustelusta puuttuneen roolin. Taloudellinen näkökulma ja sen soveltaminen myös mm. ympäristö-, ilmasto- ja terveysasioihin on tunnistettu vaikuttavaksi keinoksi herättää päättäjien huomio nykyisessä poliittisessa toimintaympäristössä.

Oman toimintamme ohella olennainen osa Pro Vegen vaikuttavuutta on agendamme saaminen muiden agendalle. Yksittäisenä toimijana mahdollisuutemme saada vaikuttavuutta aikaiseksi ovat rajalliset, jolloin tavoitteenamme on muodostaa laajempi rintama ottamaan asiamme edistettäväkseen.

Tuottamalla, koostamalla ja levittämällä tietoa esimerkiksi markkinakehityksestä, kasvupotentiaalista ja tarvituista politiikkatoimista tarjoamme edellytykset sidosryhmille edistää alamme asiaa omassa työssään. Kiinnostavia sidosryhmiä ovat esimerkiksi etujärjestöt, tutkimuslaitokset, säätiöt, virastot ja muut yhdistykset, sekä kansainväliset alamme järjestöt ja sisaryhdistykset.

Mahdollisuutemme vahvistaa toimintadellytyksiä koskee luonnollisesti myös jäseniämme. Tarjoamme jäsenistöllemme ja muille alan toimijoille edellytyksiä osallistua tahoillaan koko alan yhteiseen vaikuttamistyöhön.

Alan kehittämisen mahdollistaja

Informoimme ja rohkaisemme sidosryhmiämme
ottamaan kasvipohjaisen ruuan asia asiakseen.

| ProVege |